

Název: Ravensbrück

Autor: Horáková Ladislava

Předmět: Dějepis

Třída: 9. ročník ZŠ

Časová dotace: 45 min.

Ověření: 19.1.2012

Metodické poznámky: Presentaci je vhodné použít při probírání látky o životě v Protektorátu, je vhodné jej doplnit filmem "Zastihla mě noc" od režiséra Juraje Herze a scenáristky Jaromíry Kolárové, který vypráví o osudech Jožky Jabůrkové.

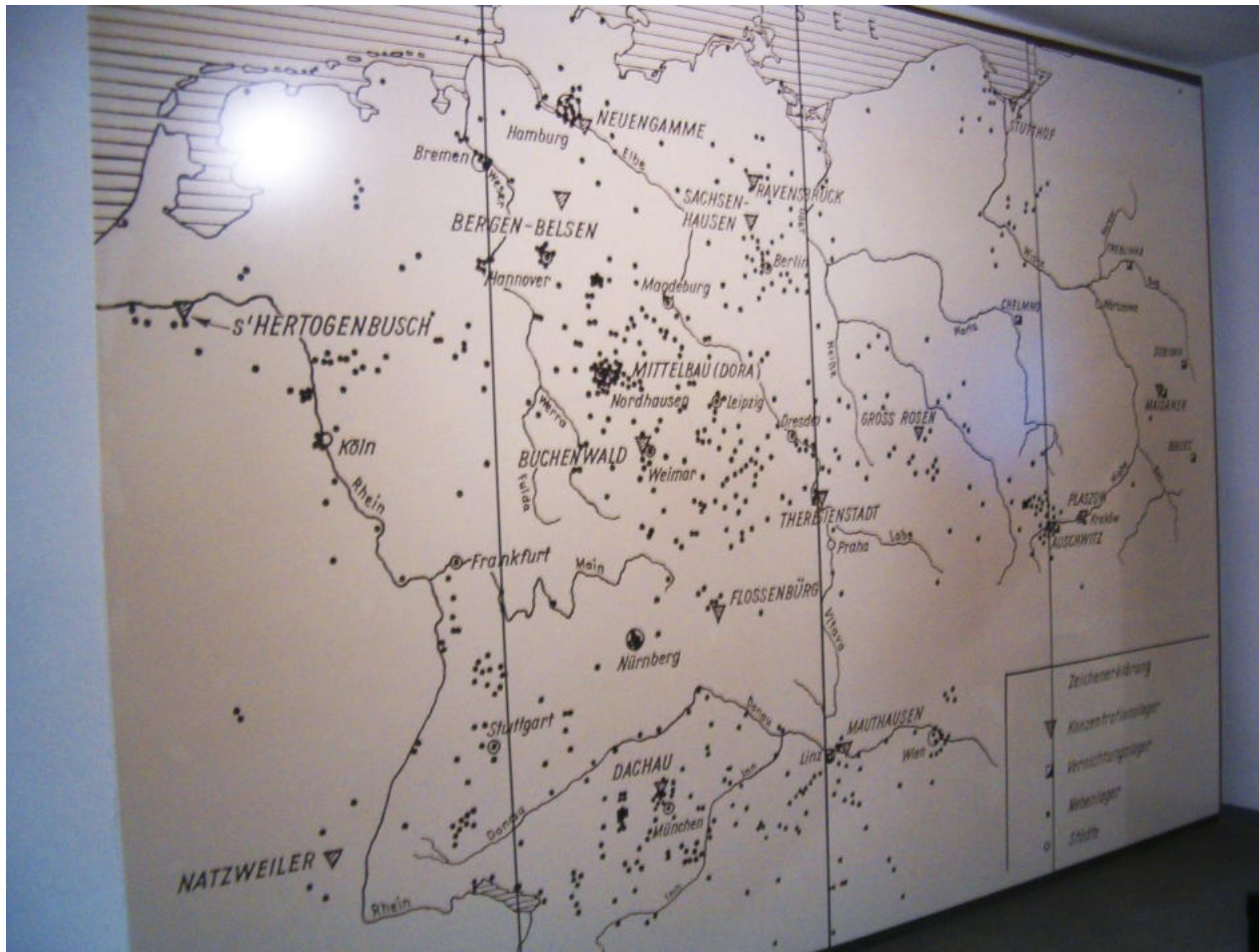
Ravensbrück

Ženský koncentrační tábor

Vstupní brána

Mapa KT

Mapa KT Ravensbrück

Základní informace

- Koncentrační tábor převážně pro ženy
- Zbudován v meklenburském kraji, poblíž městečka Fürstenberg, asi 85km severně od Berlína
- Budování začíná v listopadu 1938 a první vězenkyně přicházejí v květnu 1939(900 žen z tábora Lichtenburg)
- Během 6 let prošlo táborem na 130000 žen z více jak 20 zemí, přežilo 40 000
- Nejpočetnější skupiny tvořily Polky, sovětské ženy, Češky, Jihoslovanky, Francouzsky, Holanďanky a Němky

- K hlavnímu táboru patřil malý pobočný tábor pro muže od roku 1941
- V táboře se nacházely i děti, narodilo se jich zde 560, u 266 je uvedeno datum úmrtí, přesný počet přeživších není znám, odhaduje se podle archívu KT na jedno sto dětí

České ženy v Ravensbrücku

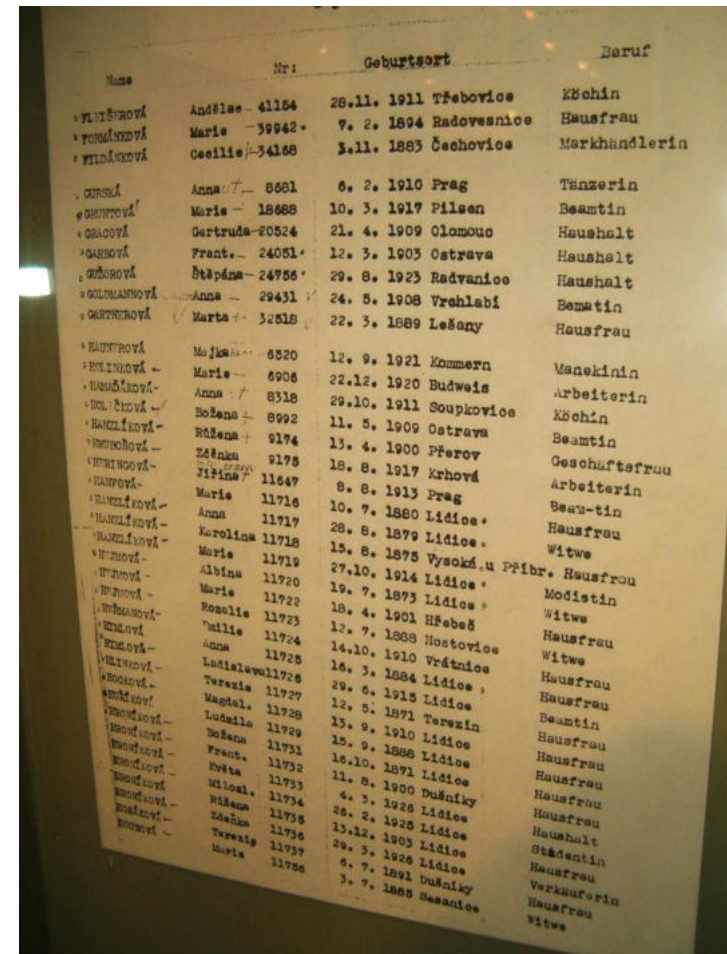

- České ženy tvořily středně početnou skupinu
- Přicházely krátce po založení tábora
- Byly to hlavně členky odbojových organizací (Politické ústředí Obrany národa, Petiční výbor Věrní zůstaneme) a ženy židovského původu

Vliv heydrichiády

- V letech 1941 – 1942 v důsledku stanného práva přichází do tábora velmi početná skupina českých žen
- Asi na 600 zatčených žen za schvalování atentátu na říšského protektora, protinacistické projevy, spolupráci s odbojovými skupinami, či za hospodářské a pracovní delikty

Name	Nr.	Geburtsort	Beruf
• FLUTŠEROVÁ	Andriie - 41164	28.11. 1911 Třebovice	Köchin
• FOMÁNKOVÁ	Marie - 39942	7. 2. 1894 Radovesnice	Hausfrau
• FILDÁNKOVÁ	Cecilie - 54188	3.11. 1883 Čechovice	Markhandlerin
• GURKÁ	Anna - 8681	6. 2. 1910 Prag	Tanzlerin
• GRUNTOVÁ	Marie - 15668	10. 3. 1917 Pilsen	Beamtin
• GRACOVÁ	Gertruda - 20524	21. 4. 1909 Olomouc	Haushalt
• GRACOVÁ	Frant. - 24051	12. 3. 1903 Ostrava	Haushalt
• GRČKOVÁ	Štěpána - 24756	29. 8. 1923 Radvanice	Haushalt
• GULMANOVÁ	Anna - 29431	24. 5. 1908 Vrahlabí	Beamtin
• GURTNEROVÁ	Marta - 32518	22. 3. 1889 Lešany	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Majka - 6520	12. 9. 1921 Komern	Manekinin
• HANUŠOVÁ	Marie - 6908	22.12. 1920 Budweis	Arbeiterin
• HANUŠOVÁ	Anna - 8318	29.10. 1911 Soupkovice	Köchin
• HANUŠOVÁ	Božena - 8992	11. 5. 1909 Ostrava	Beamtin
• HANUŠOVÁ	Růžena - 9174	13. 4. 1900 Přerov	Geschäftsfrau
• HANUŠOVÁ	Zaňka - 9175	18. 8. 1917 Křhová	Arbeiterin
• HANUŠOVÁ	Marie - 11647	6. 8. 1913 Prag	Beamtin
• HANUŠOVÁ	Anna - 11716	10. 7. 1880 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Anna - 11717	28. 8. 1879 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Karolina - 11718	15. 8. 1875 Vysoká u Píbr.	Witwe
• HANUŠOVÁ	Marie - 11719	27.10. 1914 Lidice	Witwe
• HANUŠOVÁ	Marie - 11720	19. 7. 1873 Lidice	Witwe
• HANUŠOVÁ	Rozalie - 11721	18. 4. 1901 Hřebeš	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Marie - 11722	12. 7. 1888 Hostovice	Witwe
• HANUŠOVÁ	Anna - 11723	14.10. 1910 Vrátnice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Ladislav - 11724	16. 3. 1884 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Terzie - 11725	29. 6. 1913 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Magdal. - 11726	12. 5. 1871 Terzein	Beamtin
• HANUŠOVÁ	Ludmila - 11727	13. 9. 1910 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Božena - 11728	15. 9. 1888 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Frant. - 11729	16.10. 1871 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Kyta - 11730	11. 8. 1900 Dušniky	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Milosl. - 11731	4. 3. 1926 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Růžena - 11732	26. 2. 1928 Lidice	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Zaňka - 11733	13.12. 1903 Lidice	Haushalt
• HANUŠOVÁ	Terzie - 11734	29. 3. 1926 Lidice	Ständtin
• HANUŠOVÁ	Marie - 11735	6. 7. 1891 Dušniky	Hausfrau
• HANUŠOVÁ	Marie - 11736	3. 7. 1885 Sasanie	Hausfrau

- Největší český transport přijíždí v létě 1942 se ženami z vypálené obce Lidice
- 184 lidických žen různého věku, války se nedožilo 52
- Soustředěny do baráku č. 8 a později č. 11a byly známé velkou solidaritou, vzájemnou soudržností

Nazev	Ubrauce	Dr.	Art.	Geburtsort	geburtst.	beruf	...	...
Kárníková	Kořela	11749	▼	Lidice	6.6.24	Fabrikarbeiterin	...	...
Kárníková	Zdenka	11751	▼	Lidice	3.10.19	Hausfrau	...	...
Kindlová	Růžena	11752	▼	Trávní	27.9.90	Hausfrau	...	...
Klinová	Marie	11753	▼	Čerčovice	15.2.91	Hausfrau	...	...
Kobličková	Marie	11755	▼	Kněžoves	8.12.94	Hausfrau	...	...
Kopáčková	Milvěta	11791	▼	Buštěhrad	8.8.96	Hausfrau	...	...
Korecká	Anna	11792	▼	Lidice	27.5.22	Schneiderin	...	...
Korecká	Marie	11793	▼	Stehelčoves	27.11.72	Hausfrau	...	...
Kolmeloá	Marie	11794	▼	Lidice	26.10.79	Hausfrau	...	...
Kovařovská	Bohumila	11795	▼	Lichtenbud	19.2.11	Hausfrau	...	...
Kovařovská	Božena	11796	▼	Lidice	4.7.98	Hausfrau	...	...
Kovařovská	Božena	11797	▼	Dřetovice	5.9.09	Hausfrau	...	...
Kovařovská	Marie	11798	▼	Lidice	29.10.88	Briefträgerin	...	...
Kovařovská	Marie	11799	▼	Střelec	21.10.91	Hausfrau	...	...
Kovařovská	Rosalie	11800	▼	Lidice	11.12.86	Hausfrau	...	...
Kovářová	Marie	11801	▼	Lidice	5.5.97	Hausfrau	...	...
Krásová	Růžena	11802	▼	Lidice	15.15	Hausfrau	...	...
Křezová	Lejla	11803	▼	Strášice	9.5.09	Hausfrau	...	...
Krušlová	Anna	11804	▼	Lidice	28.8.90	Hausfrau	...	...
Krušlová	Marie	11805	▼	Lidice	25.11.24	Hausfrau	...	...
Kubelová	Anna	11806	▼	Lidice	10.4.15	Hausfrau	...	...

Významné osobnosti

Hana Housková

- Nar. 1911 v Praze, úřednice, členka a funkcionářka Svazu mladých, zatčena gestapem pro ilegální činnost KSČ 1940, vězněna nejdříve na Pankráci a pak v Ravensbrücku pod číslem 9014, zde byla zařazena na práci zdravotnického personálu na tzv. revíru
- Její vzpomínky jsou zdokumentovány a uloženy v archivu Památníku Terezín

Významné osobnosti₂

Jirsíková Nina

- Vlastním jménem Anna Gurská
- Narodena 6.2.1910 v Praze
- Tanečnice a choreografka avantgardního divadla E.F.Buriana
- Pezekuována pro údajnou provokaci v pantomimě Pohádka o tanci a zatčena 12.3.1941 po uzavření divadla
- V Ravensbrücku byla vedena pod číslem T8681
- Zde kreslila a organizovala kulturní činnost pro spoluvězenkyně
- Zemřela 27.11.1978v Praze

Významné osobnosti3

Jožka Jabůrková

- Rozená Řehová 16.4.1896 ve Vítkovicích
- Novinářka, spisovatelka(pseudonym Ida Ostravská)
- Od roku 1931 pražská zastupitelka KSČ
- Pracovala v tělovýchovném hnutí, organizovala „maninskou spartakiádu“
- Byla vedoucí redaktorkou časopisu “Rozséváčka“, kde vycházely na pokračování její romány(například Lásky Marty Tomanové)
- Usilovala o vytvoření jednotné protinacistické fronty
- Zatčena z 15.na 16.3.1939 a stala se jednou z prvních českých vězenkyň v Ravensbrücku
- Byla obětavá, pomáhala ostatním
- Zemřela 31.7.1942 na samotce v tzv.bunkru

Obávaný “bunkr“ – vězení, samotky

Významné osobnosti⁴

Zdeňka Nedvědová

- Dětská lékařka
- Získala přezdívku“anděl Ravensbrücku“, kam přišla v roce 1943 z Osvětimi
- Pracovala ve vězeňské nemocnici
- V lednu 1945 pomáhala zřídit blok pro matku a dítě
- Svědkyně v ravensbrückém procesu 1946-48

Významné osobnosti

- **Milena Jesenská**
- 10.8.1896 – 17.5.1944
- Novinářka, spisovatelka a překladatelka
- Zнала se osobně s Maxem Brodem, Francem Werflem, Karlem Čapkem a Ferdinandem Peroutkou
- Byla přítelkyní a překladatelkou děl France Kafky
- Zapojila se do protinacistického odboje, pomáhala židovským rodinám při emigraci
- Zatčena v listopadu 1939, v táboře pracovala na ošetřovně
- Roku 1995 získala titul “Spravedlivá mezi národy“ a v roce 1996 jí byl in memoriam propůjčen Řád T.G.M.

Hana Šebetovská-Housková a Zdenka Nedvědová-Nejedlá

Hlavní pracovní náplně vězenkyň

- Práce v krejčovských dílnách
- Práce na stavbách silnic a „planýrování“ okolí
- Práce v továrnách Siemens (součástky zbrojního průmyslu)

Budova krejčovny

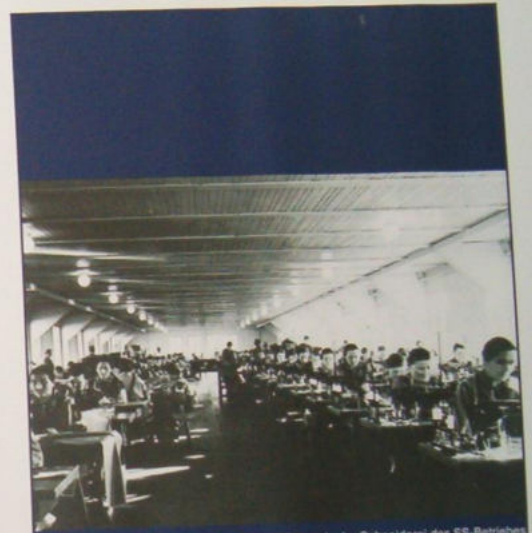

Schneiderei

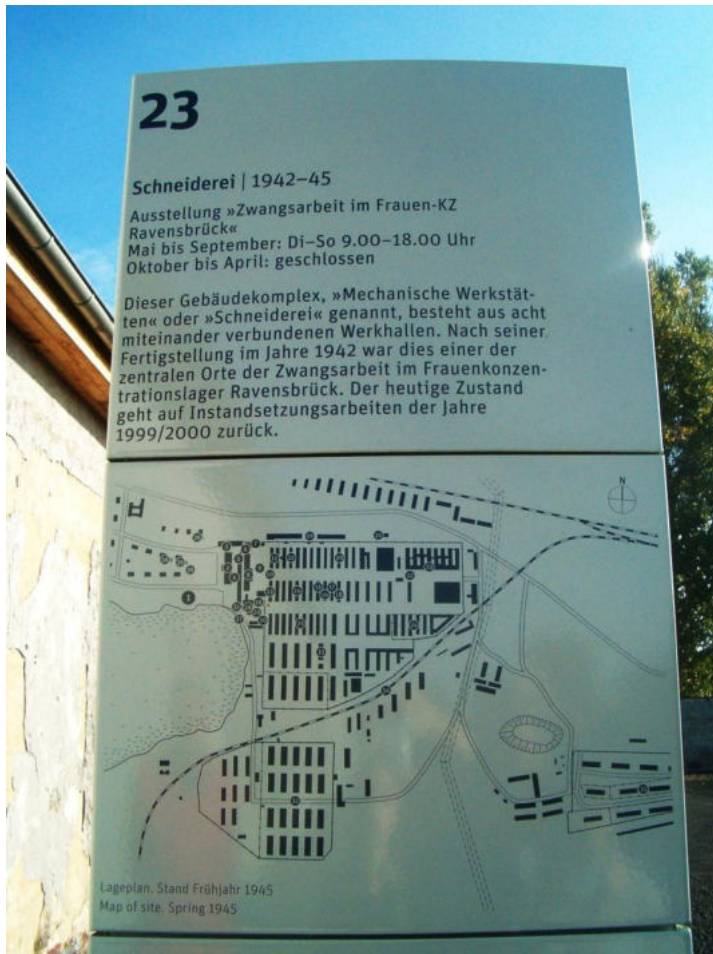
Die schon in Ravensbrück existierenden Schneidereibetriebe wurden am 1.7.1940 von der 'Taslet' offiziell übernommen und um zusätzliche Betriebe erweitert. So gab es eine Zuschneiderei, 3 Schneidereien, eine Privatschneiderei, eine Knopfammer und ein Ladekommando. Zunächst fertigten die Betriebe Jacken, Hosen, Unterhosen, Hemden, Müll-zen, Mäntel in Drillich und Tuch als G-Bekleidung, d.h. Gefangenbekleidung, für männliche Häftlinge. Ab 1942 wurde die Produktion auch auf Kleidung für weibliche Gefangene und für die SS-Aufseherinnen ausgedehnt.

Schon 1941 erbat der Plan zur Errichtung eines modernen Steingebäudes (Shedbau), in dem die Schneiderei I untergebracht werden sollte. 1943 wurde der Bau fertiggestellt. Vor allem Frauen mit dem Gestapovermerk „zu schwersten Arbeiten zu verwenden“ wurden in diesem Betrieb geschickt, in dem ein mörderischer Arbeitsakkord herrschte. In diesem Betrieb arbeiteten jeweils über 600 Häftlinge. In einer einzigen großen Halle standen Erlegetische für Zuschnitte, Handarbeits- und Kontrolltische, die elektrischen Nähmaschinen in Reihen geordnet zu je 13 Schiebebändern mit je 22-26 Maschinen. Hinzu kamen Spezial- und Knopflochmaschinen. Uniformknöpfe wurden mit Spezialmaschinen ausgetaut. In den letzten Kriegsmo-naten kam die Errichtung einer Dampf-bügelanlage hinzu, wodurch der Raum stark eingeschränkt war. Es herrschte ein unvor-stellbarer Lärm, schlechte Luft und eine fürchterliche Hitze. Es wurde hauptsächlich für die Waffen-SS produziert: Tarnjacken, Feldblusen, Schneehosen, Hosen, Überhandschuhe, Nähzugtaschen, Anoraks, Joppen aus undurchlässigem Material, Windjacken mit Kapuzen, Mäntel sowie komplette Garnituren in Tuch und Drillich. Zudem wurden große Kontin-zen, Mäntel sowie komplette Garnituren in Tuch und Drillich. Zudem wurden große Kontin-zen, Mäntel sowie komplette Garnituren in Tuch und Drillich. Zudem wurden große Kontin-zen, Mäntel sowie komplette Garnituren in Tuch und Drillich. Zudem wurden große Kontin-zen, Mäntel sowie komplette Garnituren in Tuch und Drillich.

Die große Schneiderei drönte von dem Geräusch der elektrischen Nähmaschinen. Man konnte sein eigenes Wort nicht verstehen. In langen Reihen liefen die Arbeitsbänder durch den Raum. Das eine verfertigte SS-Hosen, das andere SS-Uniformjacken, das nächste SS-Mäntel und SS-Schneehosen oder SS-Tarnjacken. Neben den hintereinander aufgestellten Nähmaschinen schoben auf dem sogenannten „Band“ die Häftlinge in flachen Holzrollen den langsam fertiggestellten Arbeitsgang ihrem Vordermann zu. Die Zuschneiderei lieferte die Schritte, an besonderen Tischen wurden sie zusammenge-legt, an anderen gehalten, und dann kamen die Teile an die „Bänder“. Eine nähte die Seitennaht, die nächste die Vordernaht, die nächste die Ärmel zusammen, die nächste die fertige SS-Jacke von dem das Band übersehenden Anweisungshäftling, der kontrollierenden Auf-seherin oder dem für die Arbeit verantwortlichen SS-Mann entgegenbrachte und geprüft wurde. Jedes „Band“ hatte sein festgesetztes Pensum.
(Bericht von Margarete Huber-Pausanias)

Ravensbrücker Häftlingsfrauen in der Schneiderei des SS-Betriebes
SS-Foto-Album 1942/41, Mahn- und Gedenkstätte Ravensbrück

Revír

- Pod tímto názvem se skrývá ošetřovna
- Byly zde umístěné nemocné ženy, ale hlavně se zde prováděly lékařské pokusy, které měly vyřešit otázky spojené s léčením střelných ran, snětí a transplantací
- Mrtvé byly spalovány v krematoriu

Místo, kam byl do jezera sypán popel obětí

SIE SIND UNSER ALLER MÜTTER UND SCHWESTERN,
IHR KÖNNTET HEUTE WEDER FREI LERNEN NOCH SPIELEN,
JA, IHR WÄRET VIELLEICHT GAR NICHT GEBOREN, WENN SOLCHE
FRAUEN NICHT IHREN ZARTEN, SCHMÄCHTIGEN KÖRPER
WIE STÄHLERNE SCHUTZSCHILDER DURCH DIE GANZE ZEIT
DES FASCHISTISCHEN TERRORS VOR EUCH UND EURE ZUKUNFT
GESTELLT HÄTTEN.
ANNA SEGHERS

V celách bývalého“bunkru“ mají vzpomínkovou výstavu různé země, jejichž obyvatelky zde byly vězněny

Aldride Maria
 Ambrósio Angélio
 Américo Antônio
 Assal Irine
 Augusto Sônia
 Babi Maria
 Barrocho José
 Beáta Alice
 Bárbara Leif Clara
 Beatriz Grávia
 Benício Antônio
 Benício Benedito Tereza
 Benício Bastião
 Beppe Leopoldo
 Benício Antônio
 Bismundil Olga
 Bodo Anna
 Bragança Flávia
 Buchsbaum Patrícia
 Cabrali Suelenne
 Cavallari Dianne
 Cergna Amanda
 Corghi Carlo
 Coat Pina
 Culler Sônia
 Czek Gabriela
 Dora Maria
 Heleno Gláucia
 De Sacerdoti Laura
 Dele Neiza Tereza
 Demoni Amélia
 Eweli Anna
 Evell Maria
 Farina Terezacláudia
 Feliciano Beatr
 Fernando Sônia
 Fizer Anna Maria
 Fitol Emano
 Frei Juliana
 Fui Marietta
 Furti Gilio
 Frangola Bernadina
 Fugate Lucila Antonia
 Gabriel Francisco
 Gaspari Annelis
 Gerani Tereza Anita
 Graciani Fabiana
 Grunwaldt Margherita
 Heati Clara
 Heing Sônia
 Heusi Renata
 Humer Julia
 Ineri Lucio
 Jansel Maria
 Jeanmaria Angela Giuseppe
 Jorge Pineda
 Josani Rudolf
 Juntas Maria
 Kene Ana
 Kugel Maria
 Kubi Juvenal
 Kubi Juliana
 Kuba Anna
 Laßkämper Inge
 Lebermann Ilse
 Lebermann Ingrid
 Löffelinger Ingrid
 Lotz Theresia Inge
 Lotz Theresia

Leif Gert
 Leif Lukas
 Leifsson Angelo
 Ligeia Gláucia
 Livramento Maria
 Loger Elisabete
 Lotnik Victoria
 Magagnoli Maria
 Marana Dora
 Mari Krums
 Marzulli Robert
 Mayer Felice
 Maria Beatrice
 Mauro Ana
 Marum Maria
 Mutschelknecht Ella
 Milla Rosalia
 Motta Anaísa
 Motta Benedito
 Mury Marlene
 Nabuco Amélia
 Neumann Giuseppe
 Odilio Elena
 Palmi Maria
 Panchetti Maria
 Papa Victoria
 Papinski Maria
 Parisi Luciano
 Pasinato Alce
 Pasinato Carlos Maria Luiza
 Pasinat Ana
 Peiter Elaine
 Pedreira Irina Fátia
 Pezatti Carlo
 Ruffi Teresa
 Rumen Janina
 Sacramento Laura
 Salomon Paulo
 Sala Valdemar Amália
 Santos Paulo
 Sarraf Eugénio
 Saraiva Estrela
 Sarone Gláucia
 Schmitt Luiz
 Sérgio Adriano
 Sérgio Maria
 Seldner Annelis
 Serraz Gilio
 Siqueira Tereza
 Skolar Lidwika
 Sora Selma
 Spagnolo Flávia
 Strohauer Paulo
 Tabacco Giacomo n. 1978
 Tabacco Giacomo n. 1943
 Tabacco Vittoria
 Tachichuk Maria
 Tachichuk Teresa
 Tardif Emeline
 Tull Antonia
 Valabrega Ildebranda
 Valer Angelina
 Veronesi Lorenzetta
 Veronesi Paola
 Weissert Margherita
 Whitman Maria
 Zandropo Antonia
 Zappi Francisco

Kinder der Kämpfenden, sämtlichen Medikamente usw. Dafür

wurden sie vom Okkupanten eingesperrt und verurteilt. Aber sie gaben nicht auf, auch in faschistischer Haft bewahrten sie jenen Mut, der uns noch heute mit den fortschrittlichen Kräften der Welt verbindet.

In abgeschlossenen Lagern waren

SLOVENIJA

Prešeren's poem in Slovenian:

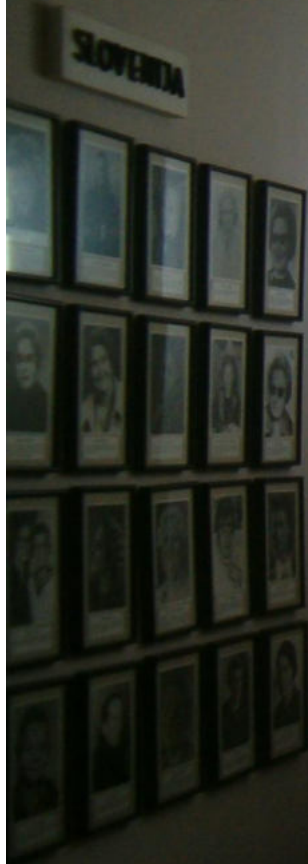
Prešeren
ne boj se, svet, ni
nič, kar ni s teboj,
nič, kar ni s teboj,
prepi iz sveta bo pregnati,
de rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Dr. France Prešeren

German translation of the poem:

Es leben alle Völker,
die sehndend warten auf den Tag,
daß unter dieser Sonne
die Welt dem alten Streit entsag!
Frei sei dann
jedermann,
nicht Feind, nur Nachbar mehr fortan!

Dr. France Prešeren

MAGYAR DEPORTÁLTAK TÁRGYAI
ÉS DOKUMENTUMAI A RAVENSBRÜCKI
KONCENTRÁCIÓS TABORBÓL.

GEBRAUCHSGEGENSTÄNDE UND
DOKUMENTE VON UNGARISCHEN
DEPORTIERTEN AUS DEM KONZENT-
RATIONSLAGER RAVENSBRÜCK.

Small informational text block below the photograph of the woman.

Small informational text block next to the mug.

Small informational text block below the bowl.

Small informational text block at the top right of the display.

Small informational text block below the portrait.

Small informational text block below the previous one.

Small informational text block below the previous one.

Small informational text block to the right of the uniform.

Budovy, kde byly ubytovány dozorkyně. Dnes slouží jako galerie, vzdělávací centrum a ubytovny

- V prezentaci byly použity vlastní fotografie autorky prezentace Lad. Horákové